

ปัจจัยที่ถูกหลอกผ่านสื่อ Factors of Being Deceived Through the Media

มะลิ ทิพย์ประจง

Mali Thipprajong

พระใบฎีกาสุชินนะ อนินชิต (พรหมนิล)

Phra Baitika Suchinna Aninchito (Phromnil)

นพวรรณ ไชยชนะ

Noppawan Chaichana

กาญจนา คำจตุ

Kanchana Damchuti

วิทยาลัยสงฆ์เพชรบุรี

Phetchaburi Buddhist College

Email:thipprajongmali@gmail.com

Received: 15 March 2025; Revised: 9 April 2025; Accepted: 12 April 2025

บทคัดย่อ

การสื่อสารในยุคปัจจุบันจะเห็นได้ว่ามีความสำคัญต่อคนทุกกลุ่มวัยและเพศอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้เพราะส่วนหนึ่งก็จะเห็นได้ว่าสื่อมีทั้งดีและไม่ดี ดังนั้น ปัจจัยในการใช้ก็ต้องมีความระมัดระวังผู้ใช้สื่อต้องมีสติและเตือนตัวเองให้ได้ว่าอย่าเชื่อตามสื่อหรือว่าตามผู้ให้ข้อมูลที่ปราศจากความจริงหรือจากผู้รู้มาให้ข้อมูลอย่างเด็ดขาด แต่ถ้าผู้ใช้สื่อไม่มีสติแต่ความต้องการอยากได้อะไรเป็นโอกาสที่จะเป็นเหยื่อของมิจฉาชีพที่มาในการติดต่อสื่อสารนั้นย่อมเกิดขึ้นอยู่ตลอดไป ดังนั้น ผู้ใช้สื่อต้องมีสติในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารให้ถูกต้องชัดเจน เพื่อไม่ให้ตกไปสู่หนทางของกลุ่มมิจฉาชีพที่แฝงตัวมาหลอกลวงด้วยวิธีการต่างในรูปแบบการติดต่อสื่อ สำคัญผู้ใช้สื่อต้องไม่เห็นแก่ความอยากและความต้องการโดยขาดจากหลักความเป็นจริงให้ได้โดยต้องมีสติอย่างวิตกอย่าตื่นเต้นไปกับกระแสสื่อหรือกลยุทธ์ วิธีการของผู้ไม่หวังดีเพื่อเข้ามาใช้ประโยชน์จากสื่อจะเห็นได้ว่ายุคปัจจุบันความเสียหายที่โดนหลอกจากมิจฉาชีพที่มาสื่อด้วยรูปแบบต่างจะมีความที่ดึงดูดและสร้างให้คนที่รู้ไม่เท่าทันนั้นต้องตกเป็นผู้ที่ได้รับความเดือดร้อน เช่น กรณีการดูดเงินจากระบบบัญชีธนาคาร หรือการจ้างให้ไปเปิดบัญชีธนาคารให้กับผู้ไม่หวังดี เป็นต้น

คำสำคัญ: ปัจจัย, ถูกหลอก, ผ่านสื่อ

Abstract

Communication in the present era is unavoidably important to people of all ages and genders because, as we can see, there are both good and bad media. Therefore, the factors in using it must be careful. Media users must be mindful and remind themselves not to believe in the media or information providers who are not truthful or from experts. However, if media users are not mindful and only have desires, there is always a chance that they will fall victim to fraudsters who come to communicate. Therefore, media users must be mindful in receiving information correctly and clearly so as not to fall into the path of fraudsters who disguise themselves to deceive with various methods in the form of media communication. Importantly, media users must not be selfish with desires and needs that are devoid of reality. They must be mindful and not anxiously excited by media trends or strategies and methods of ill-wishers to take advantage of the media. It can be seen that in the present era, the damage caused by fraudsters who come to communicate in various forms will attract and create those who are not aware of it to become the ones who suffer, such as cases of money being sucked from the bank account system or being hired to open a bank account for ill-wishers, etc.

Keywords: Factors, Deceived, Through Media

บทนำ

การสื่อสารในยุคปัจจุบันจะเห็นได้ว่ามีความสำคัญต่อคนทุกกลุ่มวัยและเพศอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้เพราะส่วนหนึ่งก็จะเห็นได้ว่าสื่อมีทั้งดีและไม่ดี ดังนั้น ปัจจัยในการใช้ก็ต้องมีความระมัดระวังผู้ใช้สื่อต้องมีสติและเตือนตัวเองให้ได้ว่าอย่าเชื่อตามสื่อหรือว่าตามผู้ให้ข้อมูลที่ปราศจากความจริงหรือจากผู้รู้มาให้ข้อมูลอย่างเด็ดขาด แต่ถ้าผู้ใช้สื่อไม่มีสติแต่ความต้องการอยากได้อะไรเป็นโอกาสที่จะเป็นเหยื่อของมิจฉาชีพที่มาในการติดต่อสื่อสารนั้นย่อมเกิดขึ้นอยู่ตลอดไป Potter, W. J. , (2004). สื่อมีบทบาทสำคัญในการนำเสนอข้อมูลข่าวสารและความรู้ให้กับผู้คน แต่ในปัจจุบันพบว่ามีปัจจัยหลายประการที่ทำให้ผู้คนถูกหลอกผ่านสื่อได้ง่ายขึ้น ซึ่งเป็นหัวข้อที่น่าสนใจและมีการศึกษาในวงการวิชาการอย่างกว้างขวางปัจจัยที่ทำให้ผู้คนถูกหลอกผ่านสื่อข้อมูลเท็จและข่าวปลอม (Fake News) การแพร่หลายของข้อมูลเท็จและข่าวปลอมเป็นปัญหาสำคัญที่ทำให้ผู้คนสับสนและหลงเชื่อข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง ข้อมูลเหล่านี้มักถูกสร้างขึ้นเพื่อบิดเบือนความจริง สร้างความเข้าใจผิด หรือแม้กระทั่งสร้างความเกลียดชังในสังคมอคติและความเชื่อส่วนบุคคล (Personal Bias) ผู้คนมักมีแนวโน้มที่จะเลือกรับข้อมูลที่สอดคล้องกับความเชื่อหรืออคติของตนเอง ทำให้มองข้ามหรือปฏิเสธข้อมูลที่ไม่ตรงกับความเชื่อนั้น ซึ่งเป็นช่องทางให้ข้อมูลเท็จหรือข่าวปลอมเข้ามามีอิทธิพลได้ง่ายขึ้นการขาดความรู้เท่าทันสื่อ (Media Literacy) การขาดความรู้ความเข้าใจในการวิเคราะห์และประเมินข้อมูลจากสื่อ ทำให้ผู้คนตกเป็นเหยื่อของข้อมูลที่ไม่ถูกต้องหรือไม่น่าเชื่อถือได้ง่ายอิทธิพลของสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media Influence) สื่อสังคมออนไลน์เป็นช่องทางที่ข้อมูลข่าวสารสามารถแพร่กระจายได้อย่างรวดเร็วและกว้างขวาง แต่ในขณะเดียวกันก็เป็นแหล่งรวมของข้อมูลเท็จและข่าวปลอมจำนวนมาก ซึ่งผู้คนอาจหลงเชื่อและแชร์ต่อโดยไม่รู้เท่าทันการขาดการตรวจสอบข้อมูล (Fact-Checking Deficiency) การขาดการตรวจสอบข้อมูลอย่างรอบคอบก่อนที่จะเชื่อหรือแชร์ต่อ ทำให้ผู้คนตกเป็นเหยื่อของข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง

ได้ง่ายมีบทความวิชาการมากมายที่ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ทำให้ผู้คนถูกหลอกผ่านสื่อ ซึ่งสามารถค้นหาได้จากฐานข้อมูลวิชาการต่างๆ เช่น วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์มีบทความวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการป้องกันการเป็นเหยื่อของเว็บไซต์วารสารทางวิชาการที่ถูกปลอมแปลง ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของปัญหาการหลอกลวงผ่านสื่อวารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ มีบทความวิจัยเกี่ยวกับวาทกรรมทางการสื่อสารเพื่อการหลอกลวงทำธุรกรรมทางการเงินออนไลน์ ซึ่งเป็นตัวอย่างหนึ่งของการหลอกลวงผ่านสื่อสำนักข่าวอิศรา มีบทความเกี่ยวกับนักวิชาการที่เผยแพร่วิจัยเกี่ยวกับการใช้ภาษาในสื่อที่อาจมีผลต่อการรับรู้ปัญหาคอร์รัปชัน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของสื่อในการชี้นำความคิดของผู้คน (กิตติมา แสงอรุณ, 2558)

แนวทางแก้ไขการแก้ไขปัญหาการหลอกลวงผ่านสื่อต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนทุกคน โดยมีแนวทางที่สำคัญ ดังนี้ (ปณิธาน วัฒนธรร, 2562)

ส่งเสริมความรู้เท่าทันสื่อการให้ความรู้และทักษะในการวิเคราะห์และประเมินข้อมูลจากสื่อแก่ประชาชน จะช่วยให้พวกเขามีภูมิคุ้มกันต่อข้อมูลที่ไม่ถูกต้องหรือไม่น่าเชื่อถือตรวจสอบข้อมูลอย่างเข้มงวด: การตรวจสอบข้อมูลอย่างรอบคอบก่อนที่จะเชื่อหรือแชร์ต่อ เป็นสิ่งสำคัญในการป้องกันการแพร่หลายของข้อมูลที่เท็จและข่าวปลอมส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและรายงานข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง จะช่วยลดปัญหาการหลอกลวงผ่านสื่อได้บังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง การมีกฎหมายที่เข้มงวดในการลงโทษผู้ที่สร้างและเผยแพร่ข้อมูลเท็จ จะช่วยลดปัญหาการหลอกลวงผ่านสื่อได้Disclaimer: ข้อมูลในบทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ข้อมูลเท่านั้น ไม่ได้มีเจตนาเพื่อขึ้นหรือตัดสินใด ๆ การตัดสินใจและการกระทำใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลนี้ ควรอยู่ในการพิจารณาและความรับผิดชอบของผู้ใช้เอง

ความเป็นมา

1. ความเป็นมาของการหลอกลวงผ่านสื่อ

การหลอกลวงผ่านสื่อไม่ใช่เรื่องใหม่ในสังคมมนุษย์ แต่มีความซับซ้อนและหลากหลายมากขึ้นตามพัฒนาการของเทคโนโลยีและการสื่อสาร ในอดีต การหลอกลวงอาจเกิดขึ้นในรูปแบบของการปล่อยข่าวลือ การบิดเบือนข้อมูล หรือการโฆษณาชวนเชื่อ แต่ในปัจจุบัน อินเทอร์เน็ตและสื่อสังคมออนไลน์ได้กลายเป็นเครื่องมือสำคัญที่ผู้ไม่หวังดีใช้ในการเผยแพร่ข้อมูลเท็จ สร้างข่าวปลอม และหลอกลวงผู้คนในวงกว้าง

2. จุดเริ่มต้นของการหลอกลวงผ่านสื่อ

ยุคโบราณ: การหลอกลวงผ่านสื่อมีมาตั้งแต่สมัยโบราณ ตัวอย่างเช่น การเล่านิทานปรัมปราที่บิดเบือนความจริง หรือการใช้ศาสนาเป็นเครื่องมือในการหลอกลวงผู้คนยุคกลาง การพิมพ์และการกระจายข่าวสารทำให้การหลอกลวงผ่านสื่อเป็นไปได้ง่ายขึ้น มีการใช้ใบปลิว หนังสือพิมพ์ และสิ่งพิมพ์อื่น ๆ ในการเผยแพร่ข้อมูลที่ไม่ถูกต้องยุคปฏิวัติอุตสาหกรรม การพัฒนาของเทคโนโลยีการสื่อสาร เช่น โทรเลขและวิทยุ Allcott, H., & Gentzkow, M. , (2017) ทำให้การหลอกลวงผ่านสื่อมีความซับซ้อนมากขึ้น มีการใช้สื่อเหล่านี้ในการโฆษณาชวนเชื่อและบิดเบือนข้อมูลการหลอกลวงผ่านสื่อในยุคปัจจุบันในยุคปัจจุบัน อินเทอร์เน็ตและสื่อสังคมออนไลน์ได้กลายเป็นเครื่องมือสำคัญที่ผู้ไม่หวังดีใช้ในการหลอกลวงผู้คน มีการสร้างข่าวปลอม (Fake News) เผยแพร่ข้อมูลเท็จ และหลอกลวงผู้คนในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การหลอกลวงทางการเงิน: มีการหลอกลวงให้ลงทุนในธุรกิจที่ไม่น่าเชื่อถือ หรือหลอกลวงให้โอนเงินโดยอ้างเหตุผลต่าง ๆ การหลอกลวงทางความรักมีการสร้างโปรไฟล์ปลอมบนสื่อสังคมออนไลน์เพื่อหลอกลวงให้ผู้คนหลงรัก และหลอกลวงเอาเงินหรือทรัพย์สินการหลอกลวงทางการเมืองมี

การเผยแพร่ข้อมูลเท็จเพื่อบิดเบือนความจริง สร้างความเข้าใจผิด และสร้างความเกลียดชังในสังคมการหลอกลวงด้านสุขภาพมีการเผยแพร่ข้อมูลที่ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับสุขภาพ หรือขายผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ไม่ได้มาตรฐานผลกระทบของการหลอกลวงผ่านสื่อการหลอกลวงผ่านสื่อส่งผลกระทบต่อสังคมในหลายด้าน เช่น ความเชื่อมั่นทำให้ผู้คนขาดความเชื่อมั่นในข้อมูลข่าวสาร และเกิดความสับสนในการตัดสินใจความขัดแย้งสร้างความขัดแย้งและความแตกแยกในสังคมความเสียหายทำให้ผู้คนได้รับความเสียหายทางการเงิน จิตใจ และร่างกายการแก้ไขปัญหาการหลอกลวงผ่านสื่อต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนทุกคน โดยมีแนวทางที่สำคัญดังนี้ส่งเสริมความรู้เท่าทันสื่อการให้ความรู้และทักษะในการวิเคราะห์และประเมินข้อมูลจากสื่อแก่ประชาชน จะช่วยให้พวกเขามีภูมิคุ้มกันต่อข้อมูลที่ไม่ถูกต้องหรือไม่น่าเชื่อถือตรวจสอบข้อมูลอย่างเข้มงวดการตรวจสอบข้อมูลอย่างรอบคอบก่อนที่จะเชื่อหรือแชร์ต่อ เป็นสิ่งสำคัญในการป้องกันการแพร่หลายของข้อมูลเท็จและข่าวปลอมส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและรายงานข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง จะช่วยลดปัญหาการหลอกลวงผ่านสื่อได้บังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง การมีกฎหมายที่เข้มงวดในการลงโทษผู้ที่สร้างและเผยแพร่ข้อมูลเท็จ จะช่วยลดปัญหาการหลอกลวงผ่านสื่อได้ (เบญญาภา มารินทร์ และคณะ, 2563)

วิวัฒนาการ

1. วิวัฒนาการของการหลอกลวงผ่านสื่อ (ฐิติมา อินกล้า, 2559)

การหลอกลวงผ่านสื่อเป็นปัญหาที่มีมานานในสังคมมนุษย์ และได้พัฒนาไปอย่างต่อเนื่องตามยุคสมัยและเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไปยุคเริ่มต้น: การบอกเล่าและการบอกต่อในยุคแรกเริ่มของการสื่อสาร การหลอกลวงมักเกิดขึ้นผ่านการบอกเล่าและการบอกต่อ ข้อมูลที่ถูกส่งต่อกันอาจมีการบิดเบือนหรือเพิ่มเติมรายละเอียด ทำให้เรื่องราวที่เล่าต่อ ๆ กันไปไม่ตรงกับความเป็นจริง ยุคสิ่งพิมพ์การเผยแพร่ข้อมูลที่ไม่ถูกต้องเมื่อเทคโนโลยีการพิมพ์พัฒนาขึ้น การหลอกลวงผ่านสื่อก็เริ่มมีความซับซ้อนมากขึ้น มีการใช้สิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือพิมพ์และใบปลิว ในการเผยแพร่ข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง หรือบิดเบือนความจริง เพื่อหวังผลประโยชน์ทางการเมืองหรือธุรกิจยุคโทรทัศน์และวิทยุการโฆษณาชวนเชื่อในยุคที่โทรทัศน์และวิทยุมีอิทธิพลอย่างมากต่อผู้คน การหลอกลวงผ่านสื่อก็พัฒนาไปอีกขั้น มีการใช้สื่อเหล่านี้ในการโฆษณาชวนเชื่อ สร้างความเข้าใจผิด หรือบิดเบือนข้อมูล เพื่อหวังผลประโยชน์ทางการเมืองหรือธุรกิจยุคอินเทอร์เน็ตและสื่อสังคมออนไลน์: ข่าวปลอมและการหลอกลวงออนไลน์ในยุคปัจจุบัน อินเทอร์เน็ตและสื่อสังคมออนไลน์ได้กลายเป็นเครื่องมือสำคัญที่ผู้ไม่หวังดีใช้ในการหลอกลวงผู้คน มีการสร้างข่าวปลอม (Fake News) เผยแพร่ข้อมูลเท็จ และหลอกลวงผู้คนในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การหลอกลวงทางการเงิน การหลอกลวงทางความรัก และการหลอกลวงทางการเมืองอนาคตของการหลอกลวงผ่านสื่อ: เทคโนโลยี AI และ Deepfakeเทคโนโลยีที่กำลังพัฒนาอย่างรวดเร็ว เช่น ปัญญาประดิษฐ์ (AI) และ Deepfake อาจถูกนำมาใช้ในการหลอกลวงผู้คนในอนาคต เช่น การสร้างวิดีโอปลอมที่ดูเหมือนจริง หรือการปลอมแปลงเสียงเพื่อหลอกลวงผลกระทบและการรับมือการหลอกลวงผ่านสื่อส่งผลกระทบต่อสังคมในหลายด้าน Guess, A., Nagler, J., & Tucker, J., (2019) เช่น ความเชื่อมั่น ความขัดแย้ง และความเสียหาย การรับมือกับปัญหาเหล่านี้ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนทุกคน โดยมีแนวทางที่สำคัญ ดังนี้ ส่งเสริมความรู้เท่าทันสื่อ: การให้ความรู้และทักษะในการวิเคราะห์และประเมินข้อมูลจากสื่อแก่ประชาชน จะช่วยให้พวกเขามีภูมิคุ้มกันต่อข้อมูลที่ไม่ถูกต้องหรือไม่น่าเชื่อถือตรวจสอบข้อมูลอย่างเข้มงวด การตรวจสอบข้อมูลอย่าง

รอบคอบก่อนที่จะเชื่อหรือแชร์ต่อ เป็นสิ่งสำคัญในการป้องกันการแพร่หลายของข้อมูลเท็จและข่าวปลอมส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน: การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและรายงานข้อมูลที่ไม่ถูกต้องจะช่วยลดปัญหาการหลอกลวงผ่านสื่อได้บังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องการมีกฎหมายที่เข้มงวดในการลงโทษผู้ที่สร้างและเผยแพร่ข้อมูลเท็จ จะช่วยลดปัญหาการหลอกลวงผ่านสื่อได้ความน่าเชื่อถือ ความน่าเชื่อถือเป็นปัจจัยสำคัญในการพิจารณาว่าข้อมูลหรือแหล่งข้อมูลนั้นมีความถูกต้อง น่าเชื่อถือ และสามารถนำมาอ้างอิงหรือใช้ประโยชน์ได้ ในยุคปัจจุบันที่ข้อมูลข่าวสารท่วมท้น การประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งเพื่อป้องกันการหลงเชื่อข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง หรือตกเป็นเหยื่อของการหลอกลวงปัจจัยที่บ่งบอกถึงความน่าเชื่อถือแหล่งที่มาของข้อมูลเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการพิจารณาความน่าเชื่อถือ ข้อมูลที่มาจากแหล่งที่น่าเชื่อถือ Livingstone, S. , (2004) เช่น หน่วยงานราชการ สถาบันการศึกษา หรือองค์กรที่มีชื่อเสียง มักมีความน่าเชื่อถือมากกว่าข้อมูลที่มาจากแหล่งที่ไม่รู้จัก หรือแหล่งที่ไม่น่าเชื่อถือผู้เขียนหรือผู้ให้ข้อมูลประวัติและความเชี่ยวชาญของผู้เขียนหรือผู้ให้ข้อมูลเป็นอีกปัจจัยที่ต้องพิจารณา ผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ในเรื่องนั้น ๆ มักให้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือกว่าผู้ที่ไม่มีความรู้หรือประสบการณ์วันที่เผยแพร่ข้อมูลข้อมูลที่เผยแพร่เมื่อนานมาแล้ว อาจไม่ถูกต้องหรือทันสมัย ข้อมูลที่เผยแพร่ล่าสุดมักมีความน่าเชื่อถือมากกว่าหลักฐานอ้างอิงข้อมูลที่น่าเชื่อถือมักมีหลักฐานอ้างอิงที่ชัดเจน เช่น งานวิจัย สถิติ หรือแหล่งข้อมูลอื่น ๆ ที่สามารถตรวจสอบได้ความเป็นกลางของข้อมูลที่นำเสนออย่างเป็นกลาง ไม่มีอคติ หรือเจตนาแอบแฝง มักมีความน่าเชื่อถือมากกว่าข้อมูลที่นำเสนอเพื่อผลประโยชน์บางอย่างการตรวจสอบข้อมูลการตรวจสอบข้อมูลจากหลาย ๆ แหล่ง เพื่อเปรียบเทียบและยืนยันความถูกต้องเป็นสิ่งสำคัญในการประเมินความน่าเชื่อถือวิธีการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลตรวจสอบแหล่งที่มาพิจารณาว่าแหล่งที่มาของข้อมูลมีความน่าเชื่อถือหรือไม่ มีชื่อเสียงหรือประวัติที่ไม่ดีหรือไม่ตรวจสอบผู้เขียนตรวจสอบประวัติและความเชี่ยวชาญของผู้เขียน ว่ามีความรู้และประสบการณ์ในเรื่องนั้น ๆ หรือไม่ตรวจสอบวันที่เผยแพร่ตรวจสอบว่าข้อมูลนั้นเผยแพร่เมื่อใด ข้อมูลที่เก่าเกินไปอาจไม่ถูกต้องหรือทันสมัยตรวจสอบหลักฐานอ้างอิงตรวจสอบว่าข้อมูลนั้นมีหลักฐานอ้างอิงที่ชัดเจนหรือไม่ สามารถตรวจสอบได้หรือไม่ตรวจสอบความเป็นกลาง พิจารณาว่าข้อมูลนั้นนำเสนออย่างเป็นกลางหรือไม่ มีอคติหรือเจตนาแอบแฝงหรือไม่เปรียบเทียบข้อมูลเปรียบเทียบข้อมูลจากหลาย ๆ แหล่ง เพื่อยืนยันความถูกต้องความสำคัญของความน่าเชื่อถือความน่าเชื่อถือของข้อมูลมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการตัดสินใจและการดำเนินชีวิตของเรา หากเราเชื่อข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง เราอาจตัดสินใจผิดพลาด หรือตกเป็นเหยื่อของการหลอกลวง ดังนั้น การประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ทุกคนต้องให้ความสำคัญคำแนะนำอย่าเชื่อข้อมูลที่มาจากแหล่งที่ไม่น่าเชื่อถือ หรือแหล่งที่ไม่รู้จักตรวจสอบข้อมูลจากหลายๆ แหล่ง เพื่อเปรียบเทียบและยืนยันความถูกต้องอย่าหลงเชื่อข้อมูลที่นำเสนออย่างมีอคติ หรือมีเจตนาแอบแฝงหากไม่แน่ใจในความน่าเชื่อถือของข้อมูล ควรปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้ที่มีความรู้ในเรื่องนั้น ๆ (Chomsky, N. ,2002)

เทคนิค กลยุทธ์ วิธีการ แรงจูงใจ เทคนิค กลยุทธ์ วิธีการ และแรงจูงใจในการหลอกลวงผ่านสื่อการหลอกลวงผ่านสื่อเป็นปัญหาที่ซับซ้อนและมีมานานในสังคมมนุษย์ ผู้กระทำผิดมักใช้เทคนิค กลยุทธ์ วิธีการ และแรงจูงใจที่หลากหลายในการหลอกลวงเหยื่อ (Herman, E. S., & Chomsky, N. ,1988)

1. เทคนิคและกลยุทธ์ที่ใช้ในการหลอกลวง

การสร้างความน่าเชื่อถือผู้กระทำผิดมักสร้างโปรไฟล์ปลอม หรือแอบอ้างเป็นบุคคลที่มีชื่อเสียง หรือหน่วยงานที่น่าเชื่อถือ เพื่อให้เหยื่อหลงเชื่อการใช้ความเห็นอกเห็นใจ: ผู้กระทำผิดอาจสร้างเรื่องราวที่น่าเศร้า หรือ

อ้างว่าตนเองเดือดร้อน เพื่อให้เหยื่อรู้สึกเห็นใจและต้องการช่วยเหลือการเสนอผลประโยชน์ที่น่าดึงดูด ผู้กระทำผิดมักเสนอผลประโยชน์ที่สูงเกินจริง หรือให้คำมั่นสัญญาที่ไม่สามารถทำได้จริง เพื่อดึงดูดเหยื่อการสร้างเสริมความเร่งด่วน ผู้กระทำผิดอาจกดดันให้เหยื่อตัดสินใจอย่างรวดเร็ว โดยอ้างว่ามีเวลาจำกัด หรือข้อเสนอพิเศษการใช้จิตวิทยา ผู้กระทำผิดอาจใช้จิตวิทยา เช่น การทำให้เหยื่อรู้สึกผิด หรือรู้สึกกลัว เพื่อให้เหยื่อทำตามที่ต้องการ

2. วิธีการที่ใช้ในการหลอกลวง

การหลอกลวงทางออนไลน์ ผู้กระทำผิดอาจใช้สื่อสังคมออนไลน์ อีเมล หรือเว็บไซต์ปลอม เพื่อหลอกลวงเหยื่อการหลอกลวงทางโทรศัพท์ ผู้กระทำผิดอาจโทรศัพท์ไปหาเหยื่อ โดยอ้างว่าเป็นเจ้าหน้าที่ หรือบุคคลที่น่าเชื่อถือการหลอกลวงแบบ face-to-face: ผู้กระทำผิดอาจนัดหมายเหยื่อ เพื่อหลอกลวงในสถานที่จริง

3. แรงจูงใจในการหลอกลวง

ผลประโยชน์ทางการเงิน: ผู้กระทำผิดอาจต้องการเงิน หรือทรัพย์สินจากเหยื่อ

ผลประโยชน์ทางเพศ: ผู้กระทำผิดอาจต้องการล่วงละเมิดทางเพศเหยื่อ

ความต้องการทางจิตวิทยา: ผู้กระทำผิดบางรายอาจมีความต้องการทางจิตวิทยา เช่น การควบคุมผู้อื่น หรือการรู้สึกมีอำนาจ

4. ตัวอย่างกรณีการหลอกลวง

การหลอกลวงให้ลงทุน: ผู้กระทำผิดอาจสร้างบริษัทปลอม หรือแอบอ้างเป็นบริษัทที่มีชื่อเสียง เพื่อหลอกลวงให้เหยื่อลงทุน

การหลอกลวงให้ซื้อสินค้า: ผู้กระทำผิดอาจขายสินค้าปลอม หรือสินค้าที่ไม่มีอยู่จริง

การหลอกลวงให้ช่วยเหลือ: ผู้กระทำผิดอาจอ้างว่าตนเองเดือดร้อน และต้องการความช่วยเหลือทางการเงิน

5. แนวทางการป้องกัน

อย่าหลงเชื่อใครง่ายๆ: ระมัดระวังบุคคลแปลกหน้าที่ติดต่อเข้ามา โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากมีการเสนอผลประโยชน์ที่น่าดึงดูด

ตรวจสอบข้อมูล: ตรวจสอบข้อมูลของผู้ที่ติดต่อมา และแหล่งที่มาของข้อมูลอย่างละเอียด

อย่าให้ข้อมูลส่วนตัว: อย่าให้ข้อมูลส่วนตัว เช่น หมายเลขบัตรประชาชน หรือข้อมูลทางการเงินแก่บุคคลที่น่าเชื่อถือ

ปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ: หากมีข้อสงสัย ควรปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ หรือบุคคลที่ไว้ใจ การหลอกลวง, เทคนิค, กลยุทธ์, วิธีการ, แรงจูงใจ, ออนไลน์, โทรศัพท์, การเงิน, การลงทุน, สินค้า, ความช่วยเหลือ, การป้องกัน

ค่านิยม ความเชื่อ ค่านิยมและความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับการหลอกลวงผ่านสื่อค่านิยมและความเชื่อของแต่ละบุคคลและสังคมมีอิทธิพลต่อการรับรู้และการตัดสินใจ ซึ่งอาจเป็นปัจจัยที่ทำให้บางคนตกเป็นเหยื่อของการหลอกลวงผ่านสื่อได้ง่ายขึ้น โดยมีค่านิยมและความเชื่อที่เกี่ยวข้องดังนี้:

1. ความเชื่อในเรื่องโชคกลางและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ผู้ที่เชื่อในเรื่องโชคกลางและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ อาจตกเป็นเหยื่อของการหลอกลวงที่เกี่ยวข้องกับการทำนายโชคชะตา การสะเดาะเคราะห์ หรือการบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เพื่อให้ได้มาซึ่งโชคกลาง หรือพ้นจากเคราะห์ร้าย

2. ค่านิยมเรื่องความร่ำรวยและความสำเร็จผู้ที่มีความสำคัญกับความร่ำรวยและความสำเร็จ อาจตกเป็นเหยื่อของการหลอกลวงที่เสนอผลตอบแทนที่สูงเกินจริง หรือวิธีการที่รวยทางลัด โดยไม่คำนึงถึงความเป็นไปได้

3. ความเชื่อในเรื่องความรักและความสัมพันธ์ที่ต้องการความรักและความสัมพันธ์ อาจตกเป็นเหยื่อของการหลอกลวงทางความรัก โดยผู้กระทำผิดมักสร้างโปรไฟล์ปลอม หรือแสดงความรักที่เกินจริง เพื่อหลอกลวงเหยื่อให้หลงรัก และหลอกลวงเอาเงินหรือทรัพย์สิน

4. ค่านิยมเรื่องการช่วยเหลือผู้อื่นผู้ที่มีเมตตาจิตและต้องการช่วยเหลือผู้อื่น อาจตกเป็นเหยื่อของการหลอกลวงที่อ้างว่าต้องการความช่วยเหลือทางการเงิน หรือความช่วยเหลือด้านอื่นๆ โดยผู้กระทำผิดมักสร้างเรื่องราวที่น่าสงสาร หรืออ้างว่าตนเองเดือดร้อน เพื่อให้เหยื่อรู้สึกเห็นใจและต้องการช่วยเหลือ

5. ความเชื่อในเรื่องการเมืองผู้ที่มีความเชื่อทางการเมืองที่ฝักใฝ่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง อาจตกเป็นเหยื่อของการหลอกลวงที่เกี่ยวข้องกับการเผยแพร่ข้อมูลเท็จ หรือข่าวปลอม เพื่อบิดเบือนความจริง หรือสร้างความเข้าใจผิดเกี่ยวกับฝ่ายตรงข้าม

6. การขาดความรู้เท่าทันสื่อผู้ที่ขาดความรู้ความเข้าใจในการวิเคราะห์และประเมินข้อมูลจากสื่อ อาจตกเป็นเหยื่อของการหลอกลวงได้ง่าย เนื่องจากไม่สามารถแยกแยะข้อมูลที่ถูกต้องออกจากข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง หรือข้อมูลที่บิดเบือน

7. อิทธิพลของสื่อสังคมออนไลน์สื่อสังคมออนไลน์เป็นแหล่งข้อมูลที่สำคัญในปัจจุบัน แต่ก็ยังเป็นแหล่งรวมของข้อมูลเท็จและข่าวปลอมจำนวนมาก ผู้ที่ใช้สื่อสังคมออนไลน์โดยไม่มีวิจารณญาณ อาจหลงเชื่อข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง และตกเป็นเหยื่อของการหลอกลวงได้

แนวทางการป้องกัน

มีสติและไตร่ตรอง: ก่อนที่จะเชื่อข้อมูลใดๆ ควรจะมีสติและไตร่ตรองอย่างรอบคอบ ไม่ควรหลงเชื่อใครง่าย ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากมีการเสนอผลประโยชน์ที่น่าดึงดูด หรือมีการเร่งรัดให้ตัดสินใจ

ตรวจสอบข้อมูล: ตรวจสอบข้อมูลจากแหล่งที่น่าเชื่อถือ เปรียบเทียบข้อมูลจากหลาย ๆ แหล่ง และตรวจสอบข้อเท็จจริงก่อนที่จะเชื่อ

ระมัดระวัง: ระมัดระวังบุคคลแปลกหน้าที่ติดต่อเข้ามา โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากมีการขอข้อมูลส่วนตัว หรือข้อมูลทางการเงิน

ปรึกษา: หากมีข้อสงสัย ควรปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ หรือบุคคลที่ไว้ใจ เพื่อขอคำแนะนำ

ความเสียหาย ความรุนแรงทางสังคมและครอบครัว

การหลอกลวงผ่านสื่อเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อสังคมและครอบครัวในวงกว้าง สร้างความเสียหายทั้งทางด้านการเงิน จิตใจ และความสัมพันธ์ความเสียหายที่เกิดขึ้น

1. ความเสียหายทางการเงินผู้ที่ตกเป็นเหยื่ออาจสูญเสียเงินทอง ทรัพย์สิน หรือข้อมูลทางการเงินบางรายอาจถูกหลอกให้ลงทุนในธุรกิจที่น่าเชื่อถือ หรือถูกหลอกให้ซื้อสินค้าที่ไม่ได้มาตรฐานความเสียหายทางการเงินอาจส่งผลกระทบต่อฐานะทางการเงินของครอบครัว และนำไปสู่ปัญหาหนี้สิน

2. ความเสียหายทางจิตใจผู้ที่ตกเป็นเหยื่ออาจรู้สึกอับอาย เสียใจ โกรธ หรือสูญเสียความเชื่อมั่นในตนเองบางรายอาจเกิดความเครียด วิตกกังวล ซึมเศร้า หรือ PTSD (Post-traumatic stress disorder) ความเสียหายทางจิตใจอาจส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตประจำวัน การทำงาน และความสัมพันธ์กับคนรอบข้าง

3. ความเสียหายทางสังคมการหลอกลวงผ่านสื่ออาจทำให้เกิดความขัดแย้งและความแตกแยกในสังคม ข้อมูลเท็จและข่าวปลอมที่เผยแพร่ผ่านสื่ออาจบิดเบือนความจริง สร้างความเข้าใจผิด และนำไปสู่ความรุนแรง การหลอกลวงอาจทำให้ผู้คนขาดความเชื่อมั่นในข้อมูลข่าวสาร และเกิดความสับสนในการตัดสินใจ

4. ความเสียหายในครอบครัวการหลอกลวงอาจทำให้เกิดความขัดแย้งและความไม่เข้าใจกันในครอบครัวสมาชิกในครอบครัวอาจรู้สึกผิดหวัง เสียใจ หรือโกรธ ที่บุคคลใกล้ชิดตกเป็นเหยื่อของการหลอกลวง ความสัมพันธ์ในครอบครัวอาจสั่นคลอน และนำไปสู่การแตกแยกได้ความรุนแรงที่อาจเกิดขึ้นผู้ที่ตกเป็นเหยื่อของการหลอกลวง อาจถูกทำร้ายร่างกาย หรือถูกข่มขู่คุกคามผู้ที่สูญเสียเงินทองจากการหลอกลวง อาจก่อเหตุรุนแรง เพื่อเรียกร้องความเป็นธรรม หรือเพื่อระบายความโกรธแค้นการหลอกลวงที่เกี่ยวข้องกับการเมือง หรือความเชื่อ อาจนำไปสู่ความขัดแย้งและความรุนแรงในสังคม

แนวทางการป้องกันและแก้ไข

เสริมสร้างความรู้เท่าทันสื่อ: ให้ความรู้และทักษะในการวิเคราะห์และประเมินข้อมูลจากสื่อแก่ประชาชน เพื่อให้พวกเขามีภูมิคุ้มกันต่อข้อมูลที่ไม่ถูกต้องหรือไม่น่าเชื่อถือ

ตรวจสอบข้อมูลอย่างเข้มงวด: ตรวจสอบข้อมูลอย่างรอบคอบก่อนที่จะเชื่อหรือแชร์ต่อ โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลที่มาจากแหล่งที่ไม่น่าเชื่อถือ หรือข้อมูลที่เสนอผลประโยชน์ที่เกินจริง

บังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง: มีกฎหมายที่เข้มงวดในการลงโทษผู้ที่สร้างและเผยแพร่ข้อมูลเท็จ หรือผู้ที่กระทำการหลอกลวงผ่านสื่อ

ให้ความช่วยเหลือและเยียวยา: ให้ความช่วยเหลือและเยียวยาแก่ผู้ที่ตกเป็นเหยื่อของการหลอกลวง ทั้งทางด้านการเงิน จิตใจ และสังคม

สรุป

ยุคปัจจุบันภัยที่เกิดจากการใช้สื่อ ก็เป็นปัญหาที่คนไทยได้รับผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมเพราะสังคมยุคไร้พรมแดนทุกคนย่อมเข้าถึงสื่อได้อย่างง่ายและสะดวกมากทั้งมีความสบายคล่องตัวในการติดต่อพูดคุยตลอดถึงการที่จะถูกใช้เป็นเครื่องมือในการให้ทำผิดกฎหมายได้อย่างง่าย ดังนั้น ยุคที่สื่อมีความเกี่ยวข้องกับคนมากเท่าไรโอกาสที่จะเกิดให้มีกลุ่มคนหรือว่าคนที่จะหาโอกาสทำให้เกิดความสูญเสีย ด้านคุณภาพชีวิตเศรษฐกิจในสังคมก็ย่อมมีตามมาอย่างปฏิเสธไม่ได้ ดังนั้น ผู้ใช้สื่อต้องมีสติในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารให้ถูกต้องชัดเจน เพื่อไม่ให้ตกไปสู่หนทางของกลุ่มมิจฉาชีพที่แฝงตัวมาหลอกลวงด้วยวิธีการต่างในรูปแบบการติดต่อสื่อสำคัญผู้ใช้สื่อต้องไม่เห็นแก่ความอยากและความต้องการโดยขาดจากหลักความเป็นจริงให้ได้โดยต้องมีสติอย่างวิถกอย่าตื่นเต้นไปกับกระแสสื่อหรือกลยุทธ์ วิธีการของผู้ไม่หวังดีเพื่อเข้ามาใช้ประโยชน์จากสื่อ จะเห็นได้ว่ายุคปัจจุบันความเสียหายที่โดนหลอกจากมิจฉาชีพที่มาสื่อด้วยรูปแบบต่างจะมีความที่ดึงดูดและสร้างให้คนที่รู้ไม่เท่าทันนั้นต้องตกเป็นผู้ที่ได้รับความเดือดร้อน เช่น กรณีการดูดเงินจากระบบบัญชีธนาคาร หรือการจ้างให้ไปเปิดบัญชีธนาคารให้กับผู้ไม่หวังดี เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กิติมา แสงอรุณ. (2558). *รู้ทัน ป้องกันภัย: กลโกงออนไลน์*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เอ็มไอเอส.
- ปณิธาน วัฒนธ. (2562). *Digital Literacy: คู่มือรู้เท่าทันสื่อ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ openbooks.
- เบญญาภา มารินทร์, ศุภกร ปุญญฤทธิ์, ธรรมวิทย์ เทิดอุดมธรรม (2563). แนวทางการป้องกันการเป็นเหยื่อของเว็บไซต์วารสารทางวิชาการที่ถูกปลอมแปลง. *วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์*, 10(2), 187-220.
- ฐิติมา อินกล้า. (2559). วาทกรรมทางการสื่อสารเพื่อการหลอกลวงทำธุรกรรมทางการเงินออนไลน์. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์*, 11(2), 86-100.
- Allcott, H., & Gentzkow, M. (2017). Social media and fake news in the 2016 election. *Journal of Economic Perspectives*, 31(2), 211-36.
- Chomsky, N. (2002). *Media control: News as an institution of power*. New York: Seven Stories Press.
- Herman, E. S., & Chomsky, N. (1988). *Manufacturing consent: The political economy of the mass media*. New York: Pantheon Books.
- Guess, A., Nagler, J., & Tucker, J. (2019). Less than you think: Prevalence and predictors of fake news dissemination on Facebook. *Science Advances*, 5(17), eaay1511.
- Livingstone, S. (2004). Media literacy: Towards a critical approach. *Journal of Media Literacy Education*, 1(1), 1-12.
- Potter, W. J. (2004). *Theory of media literacy: A cognitive approach*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.